

МУИС
ИННОВАЦ

● СТАРТ АП
ТӨСЛҮҮД
2018 ОН

ТӨСЛИЙН НЭР: "WARM DATA" ДУЛААН ХЭМЖИХ ПЛАТФОРМ

Төслийн удирдагч: Дэд профессор А.Амарбаяр
ХШУИС, Электроник, холбооны инженерчлэлийн тэнхим

ТАНИЛЦУУЛГА:

Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлын дийлэнх хэсгийг үүсгэж буй гэр хорооллын айл өрхүүд гэр, байшингаар нь дулаан алдалт хэрхэн явагддаг, зөв зохистой байшингаа төлөвлөн барих болон дулаалах нь эдийн засгийн болоод эрчим хүчний хэмнэлт авчирдаг талаар ойлгоц муу байгаа нь энэ талаарх үнэн зөв мэдээ, мэдээлэл байнгын түгээж байх систем дутагдалтай буйгаас үүдэлтэй юм. Иймээс бид дулаан алдалт, дулаалгын талаархи мэдээ мэдээллийн нэгдсэн санг хөгжүүлж байна.

Мөн манай веб аппликейшн нь утааг бууруулах зорилготой төслүүд хэрэгжсэн айлуудын мэдээллийг олон нийтэд нээлттэй үзүүлэх боломжийг бүрдүүлэх ба ингэснээр олон нийтийн хяналтыг сайжруулах, эрчим хүчний болон нүүрсхүчлийн хийн хэмнэлтийн бодит жишээнүүдээр дулаалгын ач холбогдлыг нийгэмд ойлгуулах ажлыг гүйцэтгэх юм. Олон нийтийн санхүүжилтийн систем үүсгэн санхүүгийн боломжгүйн улмаас дулаалгын төсөлд хамрагдаж чадахгүй байгаа айлуудын дулаалгын зардлыг бүрдүүлэх системийг хөгжүүлэхээр зорин ажиллана.

Судалгааны багийн гишүүд:

- Б. Бадамхатан ХШУИС, СЭХ инженер
4-р түвшин
- Э.Зандаргираа ХШУИС, СЭХ инженер,
Магистрант
- Г. Тамир ХШУИС, СЭХ инженер, Магистрант
- Э. Отгонзул ХШУИС, СЭХ инженер,
судалгааны ажилтан
- Ц. Сэргэлэн ХШУИС, СЭХ инженер, 4-р түвшин
- Ц. Чулуунтогтох ХШУИС, СЭХ инженер, 4-р түвшин
- Ө. Элбэрэл ХШУИС, СЭХ инженер, 5-р түвшин
- Г. Мэргэн БС, Менежмент, 2-р түвшин

Холбоо барих мэдээлэл

МУИС, Хичээлийн байр 3А-228

77307730 - 3301

amarbayar@seas.num.edu.mn

МАНАЙ ВЕБ АППЛИКЕЙШН НЬ :

- Дулаалгын зөв зохистой арга технологи, бодит жишээнүүд
- Дулаан алдагдал болон ачааллыг тооцох хялбарчилсан тооцоолуур
- Дулаалгатай холбоотой үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагуудын холбогдох мэдээлэл
- Төслүүдийн бодит жишээнүүдийн нэгдсэн мэдээллийн сан
- Эрчим хүчний болон нүүрсхүчлийн хийн хэмнэлтийг бодит цагийн утгыг харуулах газрын зурэг
- Олон нийтийн санхүүжилтийн платформ эзргийг агуулсан байна.

ЭРДЭМТ ХҮНС

ТӨСЛИЙН НЭР: “ЖАНГАР” ЭНЕРГИЙН УНДАА

Төслийн удирдагч: Дэд профессор Б.Мөнхжаргал
ШУС, БУС, Химийн тэнхим

ТАНИЛЦУУЛГА:

Манай орны хувьд шар сүү нь сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх явцад хаягдал байдлаар гардаг. Үүнийг хаяснаар задрах явцад хөрсөнд байх хүчилтөрөгчийг маш ихээр шингээдэг тул хүрээлэнг буй орчинд хортойгоор нөлөөлдөг билээ. Сүүний үйлдвэрүүд шар сүүг зохистой ашиглахгүй, хаях нь элбэг байна. Энэ нь малын гаралтай нөөцийг үр бүтээлтэй ашиглахгүй байгаагийн илрэл бөгөөд шар сүүг хаялгүйгээр иж бүрэн боловсруулах нь сүүлийн жилүүдэд дэлхий дахинд маш хурцаар яригдах болсон экологийн хувьд аюулгүй үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх шаардлага хэрэгцээг хангах юм.

Шар сүү боловсруулахдаа шар сүүний гэдэс гүйлгэдэг шинж чанарын шалтгаан лактозыг экологийн катализатор ашиглан элэг хамгаалах, дархлаа дэмжих үйлчлэлтэй лактулоз хувирган шар сүүний эмчилгээний чанарыг улам нэмэгдүүлж байгаараа шинэлэг бүтээгдэхүүн болох юм. Энэхүү бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэх процесс нь шат дамжлага багатай, сүүний үйлдвэрийн хаягдлыг боловсруулж эрүүл мэндийг дэмжих бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхээрээ дэвшилтэй.

ОНЦЛОГ, АЧ ХОЛБОГДОЛ:

- Биеийн алжаал, ядаргаа тайлж, дархлаа дэмжих,
- Элэг хамгаалах
- Уургийн хэрэгцээг хангах
- Бодибилдингийн спортоор хичээллэгч булчингийн масс нэмэх,
- Хүний биед зохимжтой, удаан хугацаагаар хэрэглэхэд сөрөг нөлөөгүй
- Ходоод гэдсэнд пребиотикийн үүрэг гүйцэтгэнэ.

Зураг 1. Шар сүүг боловсруулж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх схем

Судалгааны багийн гишүүд:

Б.Туяагэрэл ШУС-БУС, Багш (доктор)
 Ш.Ариунзаяа ШУС-БУС, Хими, 3-р түвшин
 Д.Батмэнд ШУС-БУС, Хими, 3-р түвшин
 Ү.Батмагнай БС, 2-р түвшин
 Б.Хонгорзул БС, 2-р түвшин
 Б.Гандирмаа БС, Санхүү эдийн засаг, 3-р түвшин
 С.Анударь БС, Санхүү, эдийн засаг, 3-р түвшин
 Т.Анударь БС, Банк санхүү, 3-р түвшин
 Г.Хишигдулам БС, Няо, 3-р түвшин

Холбоо барих мэдээлэл

МУИС, Хичээлийн төв байр-325

77307730 - 2486

monkhjargal@num.edu.mn

ТӨСЛИЙН НЭР: ACTIVE NOW

Төслийн удирдагч: Магистр Д. Батцэцэг
Бизнесийн сургууль, Менежментийн тэнхим

ТАНИЛЦУУЛГА:

Монголын эрс тэс уур амьсгалын улмаас хүмүүс "Өглөө даарах уу? Өдөр халууцах уу?" гэсэн сонголт гарч ирдэг. Өмсөж явсан цамцаа өдөр нь зөөвөрлөж явахад төвөгтэй, явж байсан газраа орхих, наранд их удаан байлгаснаар цамцны өнгө алдах, бүсэлхийгээрээ уясанаар цамц үрчийх зэрэг дутагдалтай байдаг. Эдгээр асуудлуудыг шийдэхийн тулд энэхүү бүтээгдэхүүнээ үйлдвэрлэх санаа төрсөн юм. Цүнх болдог цамц маань хэрэгцээт хүн бүхэнд зориулагдсан. Тэр дундаа явган аялал хийх дуртай, фитнес болон спортоор хичээллэдэг, бүх насны хүмүүсд бидний бүтээгдэхүүн зориулагдсан. Хүйтэнд хөрөхгүй, халуунд халахгүй зөөвөрлөхөд хялбар, өөрт хэрэгцээтэй аливаа зүйлсийг цүнхэндээ давхар хийх зэрэг олон давуу талыг бий болгоно.

Бүтээгдэхүүний төрөл:

Малгайтай болон малгайгүй гэсэн 2 төрөлтэй байна.

Хэмжээ: S, M, L, XL, XXL

Өнгө: Хар, саарал, хар хөх, усан цэнхэр, ягаан

Цүнх болдог цамц маань хэрэгцээт хүн бүхэнд зориулагдсан.

Судалгааны багийн гишүүд:

Э.Отгон-Эрдэнэ БС, Санхүү менежмент, 3-р түвшин
Ж.Цэрэнчимэг БС, Санхүү менежмент, 4-р түвшин
Д.Нарантуяа БС, Санхүү менежмент, 3-р түвшин
З.Мөнгөнтуяа БС, Санхүү менежмент, 3-р түвшин
Г.Нарантулга БС, Нябо, 3-р түвшин
А.Мягмарнаран БС, Нябо, 3-р түвшин

Холбоо барих мэдээлэл

77307730-4117

Dalhbattseteg@yahoo.com

ТӨСЛИЙН НЭР: NUM SKILL

Төслийн удирдагч: Дэд профессор С.Энхцэцэг
ОУХНУС, Олон улсын харилцааны тэнхим

ТАНИЛЦУУЛГА:

Оюутнууд хичээлийн бус цагаар ур чадвар, хандлагаа хөгжүүлэх сонирхолтой байдаг ч нөхцөл боломж бага, сургалтын төлбөр, өдөр тутмын хэрэгцээг хангах мөнгө олохын тулд цагаар ажиллаж сонирхол ихтэй байдаг зэрэг нь бидний анхаарлыг татсан. Энэ бүхнийг харгалзан МУИС-ийн байгаль, нийгмийн ухааны чиглэлээр суралцаж буй бүх оюутнуудад ур чадвар, хандлагаа хөгжүүлэх, харилцан суралцах, мэдлэг, чадвараа сорих орчин бүрдүүлэх зорилгоор бизнесийн санаагаа хөгжүүлж байна. Мөн бид оюутан та бүхэнд хичээлийн бус цагаараа суралцах уян хатан цагийн хуваарьтай ур чадвар олгох сургалтуудыг санал болгох бөгөөд ур чадвар шаардагдсан цагийн ажилд зуучлах веб сайт, аппликейшн хөгжүүлж түүгээрээ дамжуулан мэдээллээ тасралтгүй түгээж байх болно.

МУИС-ийн байгаль, нийгмийн ухааны чиглэлээр суралцаж буй оюутнуудад ур чадвар, хандлагаа хөгжүүлэх, харилцан суралцах, мэдлэг, чадвараа сорих орчин бүрдүүлэх зорилгоор бизнесийн санаагаа хөгжүүлж байна.

Судалгааны багийн гишүүд:

- М.Зоригт ОУХНУС, ОУХ, 4-р түвшин
- Б.Оюунжаргал ОУХНУС, ОУХ, 3-р түвшин
- Б.Баянмөнх ОУХНУС, ОУХ, 4-р түвшин
- Б.Сарантунгалаг ОУХНУС, Нийтийн удирдлага, 3-р түвшин
- Ж.Мөнхдалгэр ХШУИС, Статистик, 4-р түвшин
- Б.Бандихүү ХШУИС, Мэдээллийн технологи, 4-р түвшин
- Ж.Хайнзан БС, Ня-60, 1-р түвшин

Холбоо барих мэдээлэл

МУИС, Хичээлийн байр 5-403

☎ 77307730-2486

✉ enkhtsetseg@num.edu.mn

ТӨСЛИЙН НЭР: ХАЯГДАЛ ЦААС ДАХИН БОЛОВСРУУЛАЛТ

Төслийн удирдагч: Дэд профессор Т.Энхдөл
ХШУИС, Хүрээлэн буй орчин, ойн инженерчлэлийн тэнхим

ТАНИЛЦУУЛГА:

Бид цаас үйлдвэрлэгч орон биш хэдий ч Улаанбаатар хотод албан тасалгаанаас үүсэж буй хаягдлын 70%-ийг цаас эзэлдэг. Улаанбаатар хотын том хогийн цэгүүд болох Нарангийн Энгэр, Морингийн даваа болон Цагаан давааны хогийн цэгүүдэд оффисоос гарсан цаасны хаягдал нь ямар нэг ангилан ялгалтгүйгээр шууд ачигдан ирж булагддаг. Байгаль орчны яамнаас гаргасан тайлангийн дагуу эдгээр үүссэн хаягдал цаасны ердөө 3% нь л манай оронд дахин боловсруулагддаг бөгөөд үлдсэн хувь нь шууд ландфиллд хаягдсаар байна. Бидний гол анхаарлаа хандуулах зүйл бол хоёрдогч бохирдуулагч буюу импортоор авч хэрэглэсэн цаасыг хэрхэн зүй зохистой хаях, хэрхэн боловсруулж дахин хэрэглээнд нэвтрүүлэх талаарх шийдлийг гаргах юм.

Манай багийн төслийн санаа бол дахин боловсруулсан цаасны хэрэглээг нэмэгдүүлэх, дотоодын үйлдвэрлэлд зориулсан дахин боловсруулах технологийн горимыг хөгжүүлэх, зах зээлд өрсөлдөхүйц чанартай цаас гаргах гэх мэт маш олон зүйлд эерэг хувь нэмэр оруулах болно. Мөн нийгэмд хог хаягдлыг зөвөөр хаях, ялгах зэрэг зөв хандлагыг бий болгоно. Бидний боловсруулж буй хаягдал цаас боловсруулах технологи нь үндсэн 5 шатаас бүрдэнэ.

Манай улс сард 110 мянган кг цаасан бүтээгдэхүүнийг гаднаас худалдан вадаг бөгөөд БНХАУ руу хаягдал цаасаа кг-ыг нь 5-50 төгрөгөөр гаргаад буцаагаад нэг тонныг нь 2.3 сая төгрөгөөр худалдаж авдаг.

Судалгааны багийн гишүүд:

М.Долгормаа ХШУИС, ХБОИТ магистр, лаборант
Б.Энх-Учрал ХШУИС, ХБОИТ магистр
О.Оюун-Эрдэнэ ХШУИС, ХБОИТ магистрант
Г.Золбоо ХШУИС, ХБОИТ магистрант

Холбоо барих мэдээлэл

МУИС, Хичээлийн байр 3А-230

☎ 77307730 – 3207

✉ enkhdul@seas.num.edu.mn

ТӨСЛИЙН НЭР: УВДИСТ ЭМЧИЛГЭЭНИЙ ЗОХИОМОЛ ШАВАР

Төслийн удирдагч: Профессор Б.Цэрэнханд
ХШУИС, Хими, биологийн инженерчлэлийн тэнхим

ТАНИЛЦУУЛГА:

УВДИСТ эмчилгээний зохиомол шаврыг байгалийн эрдэс түүхий эдээс зохиомол аргаар бэлтгэн гаргасан бөгөөд тус бүтээгдэхүүн нь хүний биед зайлшгүй шаардлагатай макро, микро элементийн агуулга ихтэй, бальнеологийн болон физик-химийн шинж чанар, эрдсийн болон химийн найрлагаараа эмчилгээний шаврын шаардлагыг хангасан бүтээгдэхүүн юм.

Уг шаврын биеийн өвчтэй радикулит, хуяг, төрөл бүрийн гаралтай үе мөчний өвний үед өвчтэй хэсэгт 15-20 минутын турш тавьж хэрэглэнэ. Хадгалах хугацаа 0° температурт, 3-4 сар.

УВДИСТ эмчилгээний зохиомол шавран маск нь байгалийн эрдэс түүхий эдээс зохиомол аргаар бэлтгэн гаргасан бөгөөд тус бүтээгдэхүүн нь хүний биед зайлшгүй шаардлагатай макро, микро элементийн агуулга ихтэй, бальнеологийн болон физик-химийн шинж чанар, эрдсийн болон химийн найрлагаараа эмчилгээний шаврын шаардлагыг хангасан бүтээгдэхүүн юм. Уг маскийг нэрсэн усаар зуурч биеийн өвчтэй хэсэгт шууд тавьж хэрэглэхээс гадна, гоо сайхны зориулалтаар маск болгон хэрэглэхэд нэн тохиромжтой бүтээгдэхүүн болно. Хадгалах хугацаа тасалгааны температурт 3 жил.

Тус бүтээгдэхүүн нь хүний биед зайлшгүй шаардлагатай макро, микро элементийн агуулга ихтэй, бальнеологийн болон физик-химийн шинж чанар, эрдсийн болон химийн найрлагаараа эмчилгээний шаврын шаардлагыг хангасан.

Судалгааны багийн гишүүд:

О. Оргил-Эрдэм ХШУИС, Нано инженер, 3-р түвшин
Б. Лхам-Эрдэнэ ХШУИС, Нано инженер, 4-р түвшин
н. Нямцэрэн ХШУИС, Материал судлал, Магистрант
н. Энхзаяа ХШУИС, Материал судлал, Магистрант
Б. Гэрэлчимэг ХШУИС, Химийн инженер, Магистрант
Д. Ану-дарь БС, Санхүү банк, 3-р түвшин

Хэлбөө барих мэдээлэл

МУИС, ХШУИС, Шинэ материалын лаборатори

☎ 77307730-3200

✉ tserenkhand@seas.num.edu.mn

ТӨСЛИЙН НЭР: “UNIQARE” БАКТЕРИЙН АНТИБИОТИКТ ТЭСВЭРЛЭХ ЧАДВАРЫГ БУУРУУЛАХ ИДЭВХТЭЙ АМ ЗАЙЛАГЧ

Төслийн удирдагч: Дэд профессор Б. Даваапүрэв
ХШУИС, Хими, биологийн инженерчлэлийн тэнхим

ТАНИЛЦУУЛГА:

“Цомцогт бэр цэцэг (Scabiosa comosa Fisch.) ургамлаар бэлтгэсэн бактерийн антибиотикт тэсвэрлэх чадварыг бууруулах идэвхтэй ам зайлагч” нь цэвэр байгалийн гаралтай бүтээгдэхүүн бөгөөд тус бүтээгдэхүүний үндсэн найрлага болох Цомцогт бэр цэцэгийн өтгөрүүлсэн ханд нь антибиотикт тэсвэртэй болсон микроорганизмын асрэг өндөр идэвхитэй юм. Зах зээлд зарагдаж буй бусад ам зайлагч бүтээгдэхүүнүүд нь ихэвчлэн химийн гаралтай мөн будагч бодис их агуулдагаас гадна зөвхөн бактерийн асрэг идэвх үзүүлдэг байна.

Иймээс бактерийн гадны нөлөөнд тэсвэрлэх чадварыг бууруулах идэвхитэй, хүний биед сөрөг нөлөөгүй, байгаль орчинд ээлтэй нэгдлийг ургамлаас олж илрүүлэх, түүнийг хэрэглээнд нэвтрүүлэх судалгаа зайлшгүй шаардлагатай байгаа билээ. Бичил биетнүүд нь гадны сөрөг хүчин зүйлээс өөрийгөө хамгаалах, дасан зохицохын тулд биофилм гэж нэрлэгддэг полисахаридан бүрхүүл үүсгэх, антибиотик нийлэгжүүлэх, эзэн эсийн лейкоцитийг үхүүлдэг рамнолипид ялгаруулах, пигмент үүсгэх зэрэг хариу урвал үзүүлдэг. Бичил биетний эдгээр процесс нь ауто-өдөөгч (auto-inducer)-ийн экспрессээр идэвхиждэг Quorum sensing (QS) механизмаар зохицуулагддаг. Бидний хийж буй бүтээгдэхүүний гол давуу тал нь амны хөндийд байршин шүд болон буйлыг үрэвсүүлэн өвчин үүсгэж буй бактерийн бөөгнөрөлийн гадна талаар үүссэн биофилмийн бүрхүүлийг устгах (антибиотикт тэсвэртэй болсон чадварыг устгах) буюу уг бүрхүүл үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх ач холбогдолтой бөгөөд нөгөө талаас амны хөндийн ашигтай микрофлорыг устгахгүйгээрээ онцлог юм.

“Цомцогт бэр цэцэг (Scabiosa comosa Fisch.) ургамлаар бэлтгэсэн бактерийн антибиотикт тэсвэрлэх чадварыг бууруулах идэвхтэй ам зайлагч” нь цэвэр байгалийн гаралтай бүтээгдэхүүн юм.

Судалгааны багийн гишүүд:

Г.Намуунаа МУИС, ХШУИС, Био-инженерчлэл, 4-р түвшин
П.Мандарваа МУИС, БС, Менежмент, 4-р түвшин
М.Баярмаа МУИС, ХШУИС, Био-инженерчлэл, 4-р түвшин
Х.Сувд-Эрдэнэ МУИС, ШУС, Хими, 3-р түвшин
Г.Хастулга МУИС, ШУС, 1-р түвшин
Ц.Золзаяа МУИС, ХШУИС, Био-инженерчлэл, Магистрант

Холбоо барих мэдээлэл

МУИС, ХШУИС, Хими, биологийн инженерчлэлийн тэнхим

73707730 – 3212

bdavaapurev@num.edu.mn

ТӨСЛИЙН НЭР: АГАРИЦИНТАЙ ШАВАР БИГНҮҮР ҮЙЛДВЭРЛЭХ

Төслийн удирдагч: Профессор Ш.Наранмандах
ШУС, БУС, Химийн тэнхим

ТАНИЛЦУУЛГА:

Энэ зорилгоор монгол оронд ургадаг агил мөөг болон каолин шавраас АГАРИЦИНТАЙ ШАВАР БИГНҮҮР бүтээгдэхүүнийг бэлтгэн гаргана. Агаричинтай шавар бигнүүр нь нүүрний арьсыг цайруулах, арьсны нүх агшаах, нүүрний арьсны тослогийг тэнцвэржүүлэх, хорыг тайлах, үрчлээ багасгах, батга үрэвслийг эмчлэх зэрэг үйлчлэлтэй.

Агаричинтай шавар бигнүүрийн найрлаган дахь каолин шавар нь нүүрний илүүдал тос болон бохирдлыг шингээдэг ба эрдэс элементийг ихээр агуулах тул арьсанд тэжээл өгч нүүрний арьсны булчинг амраах, арьсны нүх сүвийг багасгах зэрэг олон талын үйлчлэл үзүүлдэг. Ийм учраас энэ нь олон төрлийн маскны суурь болгон хэрэглэдэг. Агаричин нь тосны хүчлийн нийлэгжилийг ихээр дарангуйлдаг (U.S.patent application Ser .No.11/029,861), хөлсний булчирхайг мэдээгүйжүүлж, хөлс ялгарлыг багасгадаг үйлчилгээтэй.

Монгол орны түүхий эдийг ашиглан үндэсний бренд бүтээгдэхүүн шинээр бий болгох зорилготой.

Судалгааны багийн гишүүд:

Ц.Уранчимэг ШУС-БУС, Хими, 4-р түвшин
Л.Дулмаа ШУС-БУС, Хими, 4-р түвшин
Л.Халиун ШУС-БУС, Хими, 4-р түвшин
Б.Батзааяа ШУС-БУС, Хими, 4-р түвшин
Г.Батсугар ШУС-БУС, Биологи, 4-р түвшин
О.Халиундарь ШУС-БУС, Эдийн засаг, 4-р түвшин

Холбоо барих мэдээлэл

МУИС, Хичээлийн төв байр-231

☎ 77307730 – 2435

✉ smandakh@num.edu.mn

